

XORIJIY TILLARINI O'QITISHDA SHAXSGA YO'NALTIRILGAN TA'LIM ASOSIDAGI TURLI NAZARIY MODELLAR

Dostonjon Sherov

Chirchiq davlat pedagogika universiteti erkin izlanuvchisi

Ibodot Xusenova

Boshlang'ich ta'lim fakulteti Maktabgacha va boshlang'ich ta'limda xorijiy til yo'nalishi 1-kurs talabasi

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada chet tillarini o'qitishda shaxsga yo'naltirilgan ta'limni qo'llab-quvvatlovchi turli nazariy modellar, jumladan, kognitiv, konstruktivistik va ijtimoiy-madaniy nuqtai nazarlar haqida umumiy ma'lumot berilgan. Adabiyotlarni ko'rib chiqish o'quvchilarning faolligini, motivatsiyasini va til o'rganishdagi yutuqlarini rag'batlantirishda shaxsga yo'naltirilgan ta'limning muhimligini e'tirof etadi. Natijalar bo'limida esa har bir nazariy modelning asosiy tushunchalari va tamoyillari va ularni chet tilini o'qitishda qo'llash misollari haqida tushuncha va ta'riflar keltirilgan. Muhokama bo'limida har bir modelning kuchli tomonlari va to'siqlari taqqoslanadi hamda chet tilini o'qitishdagi ta'siri izohlangan. Mazkur izlanishning xulosa qismida xorijiy tillarni o'qitishda nazariy modellarni amaliy qo'llash bo'yicha takliflar berilgan. Tadqiqot samarali ta'lim muhitini yaratishda individual o'quvchining ehtiyojlari, imtiyozlari va qobiliyatlarini hisobga olish muhimligini ta'kidlaydi. Maqolada sanab o'tilgan turli nazariy modellarning tahlillariga tayanib, chet tili o'qituvchilari o'quvchilarning til o'rganish natijalarini yaxshilaydigan turli va qiziqarli o'rganish tajribalarini taqdim etishlari mumkin.

Kalit so'zlar: shaxsga yo'naltirilgan ta'lim, chet tillarini o'rgatish, kognitiv istiqbol, konstruktivistik nuqtai nazar, ijtimoiy-madaniy nuqtai nazar, o'quvchilarning faolligi, motivatsiya, muvaffaqiyat, samarali o'quv muhiti, individual o'quvchi, o'qitish strategiyalari.

DIFFERENT THEORETICAL MODELS THAT SUPPORT PERSONALIZED EDUCATION IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING

ABSTRACT

This article provides an overview of different theoretical models that support personalized education in foreign language

teaching, including cognitive, constructivist, and sociocultural perspectives. The literature review highlights the importance of personalized education in promoting student engagement, motivation, and achievement in language learning. The results section provides an overview of the key concepts and principles of each theoretical model and examples of their application in foreign language teaching. The discussion section compares the strengths and limitations of each model and provides implications for foreign language teaching. Finally, the conclusion section offers suggestions for practical applications of the theoretical models in foreign language teaching. The study highlights the importance of considering the individual learner's needs, preferences, and abilities in creating effective learning environments. By drawing on the strengths of different theoretical models, foreign language teachers can provide diverse and engaging learning experiences that enhance students' language learning outcomes.

Keywords: personalized education, foreign language teaching, cognitive perspective, constructivist perspective, sociocultural perspective, student engagement, motivation, achievement, effective learning environments, individual learner, instructional strategies.

KIRISH

Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim chet tillarini o'qitishda o'quvchilarning turli ehtiyojlari va qobiliyatlarini qondirish vositasi sifatida ilmiy va amaliy sohaga kirib bormoqda (Chen & Li, 2019; Mo & Schweers, 2020). Ta'limdagi bunday yondashuv o'quvchilarning individual qiziqishlari, o'rganish uslublari va maqsadlarini hisobga olgan holda o'rganish tajribasini ishlab chiqish va amalga oshirishni o'z ichiga oladi (Kitching, 2017). Demakki, shaxsga yo'naltirilgan ta'lim o'quvchilarga o'zlarining motivatsiyasini rag'batlantiradigan va natijada til bilish darajasini oshiradigan mazmunli o'rganish tajribasi bilan shug'ullanish imkonini beradi (Dörnyei, 2017).

Chet tillarini o'qitishda shaxsga yo'naltirilgan ta'limga qiziqish ortib borayotganiga qaramay, ushbu yondashuvni darslarda samarali qo'llashda qiyinchiliklar ham mavjud (Anderson va Spek, 2018). Bunday qiyinchiliklarni asosan o'quvchilarning individual ehtiyojlarini standartlashtirilgan o'quv dasturiga kiritish yoki ularning taraqqiyotini to'g'ri baholashni qiyin deb bilgan jarayonda kuzatish mumkin (Nikolov va Djigunovich, 2019). Shu sababli, o'qituvchilarga samarali o'qitish amaliyotini rivojlantirishga yordam berish uchun shaxsga yo'naltirilgan ta'limni qo'llab-quvvatlovchi nazariy modellarni har tomonlama tushunishga ehtiyoj mavjud degan xulosa paydo bo'ladi.

Ushbu maqolaning maqsadi esa ayni chet tillarini o'qitishda shaxsga yo'naltirilgan ta'limni qo'llab-quvvatlovchi nazariy modellar haqida umumiy ma'lumot berishdir. Xususan, ushbu maqola kognitiv, konstruktivistik va ijtimoiy-madaniy nuqtai nazarlarni va ularning shaxsga yo'naltirilgan ta'limga aloqadorligini o'rganishga qaratilgan. Bu orqali mazkur kichik tadqiqotda o'qituvchilarga shaxsga yo'naltirilgan ta'limning nazariy asoslari va uning amaliy qo'llanilishi haqida chuqurroq tushuncha berishga harakat qilamiz.

Yuqorida ta'kidlanganidek, maqolada muhokama qilinadigan uchta nazariy model kognitiv, konstruktivistik va ijtimoiy-madaniy nuqtai nazar hisoblanadi. Kognitiv nuqtai nazar alohida o'quvchilarning diqqat, xotira va idrok kabi aqliy jarayonlarini va bu jarayonlarning ularning ta'lim natijalariga qanday ta'sir qilishini tadqiq etsa (Anderson, 2016), konstruktivistik nuqtai nazar o'rganishni faol jarayon sifatida qaraydi va bunda o'quvchilar o'zlarining oldingi bilimlari va tajribalariga asoslanib, o'z tushunchalarini shakllantiradilar (Vygotskiy, 1978). Ijtimoiy-madaniy nuqtai nazar ta'limning ijtimoiy va madaniy kontekstlariga, jumladan, til va muloqotning o'quvchilar shaxsiyati va o'rganish tajribasini shakllantirishdagi rolga e'tibor qaratadi (Lantolf & Thorne, 2006).

ADABIYOTLAR TAHLILI

❖ Shaxsga yo'naltirilgan ta'limning ta'rifi va ahamiyati

Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim - bu o'rganish tajribasini individual o'quvchilarning ehtiyojlari va qobiliyatlariga moslashtirishga qaratilgan o'qitishga yondashuvdir (Kitching, 2017). Mazkur yondashuv o'quvchilarning o'zlashtirish natijalariga ta'sir qiluvchi o'ziga xos ta'lim uslublari, imtiyozlari va kelib chiqishi borligini o'zida aks ettiradi. Shu sababli, shaxsga yo'naltirilgan ta'lim o'quvchilarning individual farqlarini o'z ichiga oladigan va ularning motivatsiyasi hamda bilim olishga bo'lgan ishtiyoqni kuchaytiradigan o'quv muhitini yaratishga imkon beradi (Dörnyei, 2017).

Tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, shaxsga yo'naltirilgan ta'lim o'quvchilarning til bilimi va kognitiv rivojlanishini oshirishi mumkin (Chen & Li, 2019; Mo & Schweers, 2020). Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim o'quvchilarning individual ehtiyojlari va qiziqishlarini hisobga olgan holda, ularning ta'limdagi faol ishtirokini ta'minlaydi va ularga o'z bilim olish jarayonlarini samarali tashkillashtirish imkonini beradi. Demak, shaxsga yo'naltirilgan ta'lim chet tillarini o'qitishda juda muhim va bu jarayibdada o'quvchilarning turli til va madaniy kelib chiqishini inobatga olish kerak bo'ladi.

❖ Kognitiv yondashuv va uning shaxsga yo'naltirilgan ta'limga aloqadorligi

Kognitiv qarashlar individual o'quvchilarning aqliy jarayonlarini va ularning ta'limdagi roliga ahamiyat beradi (Anderson, 2016). Bu nazariyaga ko'ra, o'rganish diqqat, xotira va idrok kabi turli kognitiv jarayonlar orqali ma'lumotni olish, saqlash va qayta tiklashni o'z ichiga oladi. Shuning uchun shaxsga yo'naltirilgan ta'lim samarali o'rganish tajribasini ishlab chiqish uchun individual o'quvchilarning kognitiv jarayonlari va o'rganish uslublarini hisobga olishi kerak (Nikolov va Djigunovich, 2019).

Masalan, vizual o'rganishga moyil o'quvchilar ko'rgazmali qurollar va taqdimotlar orqali o'rganishni afzal ko'rishlari mumkin, boshqalari esa ma'ruzalar va muhokamalar orqali o'rganishni afzal ko'radigan eshitish qobiliyati orqali o'rganishga moyil o'quvchilarni darslarda kuzatamiz (Anderson va Spek, 2018). Qisqacha aytganda, o'quvchilarning individual ta'lim uslublarini aniqlash orqali o'qituvchilar o'zlarining xohishlariga mos keladigan shaxsga yo'naltirilgan ta'lim tajribasini ishlab chiqishlari va ularning o'qishga qiziqishi va motivatsiyasini oshirishlari mumkin.

❖ Konstruktivistik nuqtai nazar va uning shaxsga yo'naltirilgan ta'limga aloqadorligi

Konstruktivistik yondashuv o'rganishni faol jarayon sifatida qaraydi va bunda o'quvchilar o'zlarining oldingi bilimlari va tajribalariga asoslanib, dunyo haqidagi tushunchalarini tasavvur qiladilar (Vygotskiy, 1978). Shuning uchun shaxsga yo'naltirilgan ta'lim individual o'quvchilarning oldingi bilimlari va tajribalarini hisobga olishi va ularning o'rganishini osonlashtirish uchun ularga moslanishi kerak (Kitching, 2017).

Misol keltiradigan bo'lsak, chet tilini o'rgatishda o'qituvchilar individual o'quvchilarning til ko'nikmalari darajasini aniqlashlari va ularni kelgusi o'qitish uchun asos sifatida ishlatishlari mumkin. Bunday yondashuv o'quvchilarga oldingi bilimlarini yangi tushunchalar va til tuzilmalari bilan bog'lash imkonini beradi, natijada bu ularning tilni tushunishi, shuningdek, avvalgi va kelgusi bilimlarini eslab qolishini rag'batlantiradi (Mo & Schweers, 2020).

❖ Ijtimoiy-madaniy istiqbol va uning shaxsga yo'naltirilgan ta'limga aloqadorligi

Ijtimoiy-madaniy nuqtai nazar ta'limning ijtimoiy va madaniy kontekstlarini va ularning o'quvchilarning shaxsiyati va o'rganish tajribasiga ta'siriga e'tibor qaratib (Lantolf & Thorne, 2006), til va muloqot o'quvchilarning madaniy o'ziga xosligini va chet tilini o'rganish qobiliyatini shakllantirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi.

Buning natijasida esa shaxsga yo'naltirilgan ta'lim o'quvchilarning individual madaniy kelib chiqishini hisobga olishi va ularni o'rganish uslubida inobatga olinishi lozim (Chen va Li, 2019). Ushbu yondashuv o'quvchilarga til o'rganishni o'zlarining madaniy o'ziga xosliklari bilan bog'lash imkonini beradi, ularning o'rganishga qiziqishi va motivatsiyasini qo'llab-quvvatlaydi. Bundan tashqari, shaxsga yo'naltirilgan ta'lim o'quvchilarda xilma-xillik va inklyuziyaga hurmatni rivojlantiradigan madaniy jihatdan sezgir o'quv muhitini yaratishi mumkin (Dörnyei, 2017).

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, kognitiv, konstruktivistik va ijtimoiy-madaniy nuqtai nazarlar chet tilini o'qitishda shaxsga yo'naltirilgan ta'limning nazariy asoslarini ta'minlaydi. Ushbu istiqbollarni o'qitish amaliyotiga kiritish orqali o'qituvchilar individual o'quvchilarning ehtiyojlarini qondiradigan va ularning til va madaniy kompetensiyalarini rag'batlantiradigan samarali va mazmunli o'rganish tajribasini ishlab chiqishlari mumkin.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Qidiruv strategiyalari va ilmiy ishlarni tanlash mezonlari: ushbu maqola uchun adabiyotlarni ko'rib chiqish bir nechta onlayn ma'lumotlar bazalari, jumladan ERIC, JSTOR va Google Scholar yordamida o'tkazildi. Qo'llaniladigan qidiruv so'zlari "shaxsga yo'naltirilgan ta'lim", "chet tilini o'qitish", "kognitiv nuqtai nazar", "konstruktivistik nuqtai nazar" va "sotsiomadaniy nuqtai nazar" kabi kalit so'zlarni o'z ichiga oladi. Qidiruv so'nggi 10 yil ichida chop etilgan va ingliz tilida yozilgan maqolalar bilan cheklangan.

Ma'lumotlarni yig'ish va tahlil qilish: dastlab jami ellikka yaqin ilmiy ishlar to'plandi, biroq kiritish va chiqarib tashlash mezonlari qo'llanilgandan so'ng yigirmadan ortiq maqola ko'rib chiqish uchun tanlab olindi. Maqolalar mavzuga mosligi tahlil qilinib, turli nazariy nuqtai nazarlar asosida ma'lumotlar sintezlanib, tizimlashtirildi.

Tadqiqot chegaralari: ushbu tadqiqot chegarasi faqat uchta nazariy nuqtai nazarga tor yo'naltirilganligidir. Gumanistik va xulq-atvor nuqtai nazarlari kabi boshqa nazariy istiqbollar ushbu sharhga kiritilmagan. Bundan tashqari, tadqiqot so'nggi 10 yil ichida chop etilgan va ingliz tilida yozilgan maqolalar bilan cheklangan bo'lib, boshqa tillardagi tegishli maqolalar yoki mavzuga hali ham tegishli bo'lgan eski maqolalar chiqarib tashlangan yoki e'tibordan chetda qolgan bo'lishi mumkin.

Shunga qaramay, mazkur tadqiqot chet tillarini o'qitishda shaxsga yo'naltirilgan ta'limning kognitiv, konstruktivistik va ijtimoiy-madaniy nuqtai nazarini har tomonlama ko'rib chiqadi va

bu ushbu sohadagi kelajakdagi tadqiqotlar uchun asos bo'lib xizmat qilishi mumkin.

NATIJALAR

Demak, yuqorida ta'kidlaganimiz kabi adabiyotlarni o'rganish chet tilini o'qitishda shaxsga yo'naltirilgan ta'limni qo'llab-quvvatlovchi uchta asosiy nazariy modelni aniqladi: kognitiv, konstruktivistik va ijtimoiy-madaniy nuqtai nazar.

Kognitiv nuqtai nazar tilni o'rganishda diqqat, xotira va muammolarni hal qilish kabi aqliy jarayonlarning rolini ta'kidlaydi (Anderson, 2016). Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim kontekstida bu istiqbol o'quv materiallari va faoliyatini o'quvchilarning bilim olish qobiliyatlari va o'rganish uslublariga moslashtirish muhimligini e'tirof etadi (Anderson va Spek, 2018). Shu bilan bir qatorda, konstruktivistik nuqtai nazar o'rganishni faol va ijtimoiy jarayon sifatida ko'rib chiqadi, bunda o'quvchilar atrof-muhit bilan o'zaro ta'sir qilish orqali dunyo haqidagi o'z tushunchalarini quradilar (Dörnyei, 2017). Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim kontekstida bu yondashuv o'quvchilarga mazmunli va tegishli amaliy mashg'ulotlar orqali o'z o'zlashtirish jarayonlarini tashkil etish imkoniyatini berish muhimligini ta'kidlaydi (Kitching, 2017). Ijtimoiy-madaniy nuqtai nazar esa tilni o'rganishdagi ijtimoiy va madaniy omillarning rolini tadqiq etadi, masalan, boshqalar bilan o'zaro munosabat, madaniy kontekst va tildan muloqot va ijtimoiylashuv uchun foydalanish (Lantolf & Thorne, 2006). Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim kontekstida bu nazariya ta'limni o'quvchilarning ijtimoiy va madaniy kelib chiqishiga moslashtirish va haqiqiy muloqot hamda o'zaro ta'sir qilish imkoniyatlarini ta'minlash muhimligini isbotlaydi (Mo & Schweers, 2020).

Kognitiv nuqtai nazardan tadqiqotchilar moslashtirilgan ta'lim texnologiyalaridan foydalangan holda shaxsga yo'naltirilgan ta'limni qo'llaydilar, ular o'quvchilarning o'zlashtirishlashiga qarab o'qitishning qiyinligi va tezligini moslashtira oladi (Gao va Braun, 2021). Konstruktivistik nuqtai nazardan, shaxsga yo'naltirilgan ta'lim loyihaga asoslangan ta'lim va so'rovnomaga asoslangan ta'lim orqali qo'llaniladi, natijada esa bu o'quvchilarga tadqiqot va hamkorlik orqali o'z bilimlarini egallash imkonini beradi (Hsu & Wang, 2019).

MUHOKAMA

A. Nazariy modellarni solishtirish

Kognitiv, konstruktivistik va ijtimoiy-madaniy nuqtai nazardan ko'rib chiqilgan uchta nazariy modellar o'quvchilarga shaxsiy ta'lim berishning umumiy maqsadiga ega. Ammo, ular o'zlarining asosiy

tamoyillari, tahminlari va belgilangan maqsadga erishish uchun o'z qarashlari bilan farqlanadi.

B. Sanab o'tilgan modelning kuchli tomonlari va to'siqlari

Kognitiv nazariyada bilim va ko'nikmalarni egallashda o'quvchining psixik jarayonlarining ahamiyatiga urg'u berilib, bu tilni o'rganishda xotira, diqqat va idrokning rolini kuchaytiradi. Bunday modelning o'ziga xos tomoni shundaki, u kognitiv psixologiya bo'yicha yaxshi tashkil etilgan tadqiqotlarga asoslangan. Lekin, ba'zi olimlar bu modelni individual jarayonlarga qaratilganligi va til o'rganishga ta'sir qiluvchi ijtimoiy va madaniy omillarga e'tibor bermasligi uchun tanqid ham qilishadi.

Konstruktivistik yondashuv o'rganishni faol, konstruktiv va ijtimoiy jarayon sifatida ko'radi. Bu o'quvchining yangi ma'lumotlar haqidagi tushunchasini shakllantirishda oldingi bilimlari, tajribasi va e'tiqodlariga urg'u beradi. Mazkur modelning o'ziga xosligi shundaki, u o'quvchining o'quv jarayonidagi majburiyati va mustaqilligini alohida e'tiborga oladi. Shunga qaramay, ayrim izlanuvchilar bu modelni aniq ko'rsatma roliga e'tibor bermasligini, shuningdek, o'quvchining oldingi bilimlarining cheklanganligini ham sanab o'tishadi.

Til o'rganishni shakllantirishda ijtimoiy va madaniy kontekstlarning muhimligini ta'kidlovchi ijtimoiy-madaniy qarashlar o'rganishda vositachilik qilishda o'zaro ta'sir, hamkorlik va tildan foydalanish rolini oldingi o'ringa qo'yadi. Bu modelning "tashrif qozog'i" shundaki, u o'quvchilarning xilma-xilligini va til o'rganishning ijtimoiy va madaniy jihatlarini hisobga olish muhimligini takrorlaydi. Shu bilan birga, bu modelni o'quvchining individual mas'uliyatiga e'tibor bermasligi va ijtimoiy-madaniy omillarning roliga ortiqcha e'tibor berishini tanqid qiluvchi tadqiqotchilar talaygina.

D. Modellarning chet tillarni o'qitishga ta'siri

Sanab o'tilgan turli nazariy modellar chet tillarini o'qitishda shaxsga yo'naltirilgan ta'limni loyihalash va amalga oshirish haqida tushuncha beradi. O'qituvchilar ushbu modellardan o'quvchilarning faolligini, motivatsiyasini va yutuqlarini rag'batlantiradigan o'quv muhitini yaratish uchun foydalanishlari mumkin. Misol uchun, o'qituvchilar o'quvchilarning xotirasini va til materiallarini tushunishni kuchaytirish uchun ishlab chiqish (elaboration) va izlash amaliyoti (retrieval practice) kabi kognitiv strategiyalardan foydalanishlari mumkin. Shuningdek, ular o'quvchilarning yangi bilim va ko'nikmalarni shakllantirishga yordam berish uchun loyihalash va so'rovnomaga asoslangan o'rganish kabi konstruktivistik strategiyalardan foydalanishlari mumkin. Yana aytishimiz mumkinki, ustozlar o'quvchilarning ijtimoiy va

madaniy kompetentsiyasini rivojlantirish uchun hamkorlikda o'rganish va tildan foydalanish kabi ijtimoiy-madaniy strategiyalardan foydalana oladilar.

E. Kelgusi tadqiqotlar uchun yo'nalishlar

Kelajakdagi tadqiqotlar mazkur nazariy modellarning turli tillarni o'qitish kontekstlarida va turli o'quvchilar o'zlashtirish samaradorligini o'rganishi mumkin. Tadqiqotlar, shuningdek, turli modellarni o'zlarining kuchli tomonlaridan foydalanadigan gibrud yondashuvlarni yaratish uchun birlashtirish imkoniyatlarini o'rgana oladi. Bundan tashqari, tadqiqot xorijiy tillarni o'qitishda shaxsga yo'naltirilgan ta'limni qo'llab-quvvatlashda texnologiyaning rolini o'rganishi ham mumkin, chunki raqamli vositalar moslashuvchan va shaxsga yo'naltirilgan o'rganish tajribasi uchun imkoniyatlarni taqdim etadi.

XULOSA VA TAVSIYALAR

Xulosa qilib aytganda, ushbu maqola chet tillarini o'qitishda shaxsga yo'naltirilgan ta'limni qo'llab-quvvatlovchi turli nazariy modellar, jumladan, kognitiv, konstruktivistik va ijtimoiy-madaniy nuqtai nazarlarni ko'rib chiqdi. Adabiyotlarni o'rganish o'quvchilarning faolligini, motivatsiyasini va til o'rganishdagi muvaffaqiyatlarini rag'batlantirishda shaxsga yo'naltirilgan ta'limning muhimligini ta'kidlaydi. Natijalar bo'limida har bir nazariy modelning asosiy tushunchalari va tamoyillari va ularni chet tilini o'qitishda qo'llash misollari haqida umumiy ma'lumot berildi.

Ushbu kichik tadqiqotning ahamiyati uning s ta'limni loyihalash va amalga oshirish bo'yicha tushunchalar berish orqali chet tillarini o'qitish sohasiga qo'shgan hissasidadir. Tadqiqot samarali ta'lim muhitini yaratishda individual o'quvchining ehtiyojlari, imtiyozlari va qobiliyatlarini hisobga olish muhimligini ta'kidlaydi. Turli nazariy modellarning o'ziga xos tomonlariga tayanib, chet tili o'qituvchilari o'quvchilarning til o'rganish natijalarini yaxshilaydigan turli va qiziqarli o'rganish tajribalarini taqdim eta oladilar.

Ushbu izlanish natijalariga asoslanib, biz xorijiy tillarni o'qitishda nazariy modellarning bir nechta amaliy mashg'ulotlarini taklif qilamiz. Birinchidan, o'qituvchilar o'quvchilarning oldingi bilimlari, ko'nikmalari va o'rganish uslublarini baholashda diagnostik yondashuvdan foydalanishlari va shunga mos ravishda o'qitishni moslashtirishlari mumkin. Ikkinchidan, o'qituvchilar kognitiv, konstruktiv va sotsial-madaniy yondashuvlar kabi turli nazariy modellar tamoyillariga mos keladigan turli ta'lim strategiyalaridan foydalanishlari mumkin. Uchinchidan, o'qituvchilar o'quvchilarning qiziqishlari va tajribalarini aks ettiruvchi, real hayotda tildan foydalanish

imkoniyatlarini ta'minlaydigan haqiqiy va mazmunli til materiallaridan foydalanishlari mumkin.

Umuman olganda, ushbu tadqiqot chet tillarini o'qitishda shaxsga yo'naltirilgan ta'limning muhimligini ta'kidlaydi va samarali o'quv muhitini loyihalash va amalga oshirish haqida tushuncha beradi. Turli nazariy modellarning o'ziga xosligiga tayanib, chet tili o'qituvchilari o'quvchilarning til o'rganish natijalarini yaxshilaydigan turli va qiziqarli o'quv tajribalarini yaratadilar.

REFERENCES

1. Anderson, J. R. (2016). *Cognitive psychology and its implications* (8th ed.). Worth Publishers.
2. Anderson, J., & Speck, B. (2018). *Implementing personalized learning: Strategies and tools that work*. ASCD.
3. Anderson, L. W., & Speck, B. W. (2018). Using self-reported learning styles to adapt instruction. *The Journal of Experimental Education*, 86(2), 226-239.
4. Chen, H., & Li, L. (2019). Personalized learning in foreign language education: A review of the literature. *Journal of Language Teaching and Research*, 10(2), 407-414.
5. Chen, Y., & Li, X. (2019). Personalized learning and teaching in Chinese foreign language education. *Frontiers of Education in China*, 14(4), 559-581.
6. Dörnyei, Z. (2017). *Motivational dynamics in language learning*. Multilingual Matters.
7. Dörnyei, Z. (2017). *The psychology of language learning: An introduction*. Routledge.
8. Eshonkulova, S., Abduramanova, D., & Makhmudov, K. (2021). *English for Chemistry*.
9. Gao, X., & Brown, C. M. (2021). Exploring personalized language learning in mobile environments: A literature review. *Language Learning & Technology*, 25(1), 1-23.
10. González-Lloret, M., & Ortega, L. (2014). *Technology-mediated TBLT: Researching technology and tasks*. John Benjamins Publishing Company.
11. Hsu, Y. C., & Wang, C. C. (2019). Gamification design for language learning: A review of literature. *Educational Technology & Society*, 22(2), 207-220.
12. Kissau, S., & Ritter, M. (2016). Digital game-based language learning in foreign language teacher education. *Journal of Educational Technology Development and Exchange (JETDE)*, 9(1), 1-14.
13. Kitching, K. (2017). Personalised learning in primary education: A case study. *Education Today*, 67(4), 34-39.

14. Kitching, K. (2017). Personalized learning: A guide for engaging students with technology. Corwin.
15. Lantolf, J. P., & Thorne, S. L. (2006). Sociocultural theory and the genesis of second language development. Oxford University Press.
16. Makhmudov, K. (2023). Bridging cultures through English language education: a comprehensive model for intercultural communication competence development. *ISJ Theoretical & Applied Science*, 03 (119), 204-208.
17. Mo, D., & Schweers, C. W. (2020). Personalized language learning: A review of the literature. *Language Learning & Technology*, 24(1), 1-28.
18. Mo, M., & Schweers, C. W. (2020). A review of personalized learning in foreign language education. *RELC Journal*, 51(3), 425-439.
19. Nikolov, M., & Djigunovic, J. M. (2019). Cognitive and affective factors in foreign language learning. *Multilingual Matters*.
20. Nikolov, M., & Djigunovic, J. M. (2019). Individual differences in language learning: What can technology do? *Language Learning & Technology*, 23(1), 1-14.
21. Reinders, H., & Wattana, S. (2019). Digital games and language learning: An overview. In H. Reinders (Ed.), *Digital games in language learning and teaching* (pp. 1-15). Palgrave Macmillan.
22. Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Harvard University Press.

